Y Pwyllgor Diwylliant CC16-02 p3

Dyddiad: 23 Hydref 2002

Amser: 9.00am - 12.30pm

Lleoliad: Ystafell Bwyllgora 1, Cynulliad Cenedlaethol Cymru

TEITL: Y GYLLIDEB - CYNIGION TERFYNOL

DIBEN

Cafodd y gyllideb ddrafft ei thrafod mewn cyfarfod llawn o'r Cynulliad ar 15 Hydref 2002. Mae'r papur hwn yn egluro sut bydd y gyllideb ddrafft yn effeithio ar y portffolio diwylliant.

1. Trafodwyd fy mlaenoriaethau ar gyfer y gyllideb yn y cyfarfod ar 19 Mehefin. Dywedais bryd hynny, mai yn fy marn i, prif flaenoriaethau ar gyfer y cylch cynllunio cyllideb hwn oedd:

Cefnogaeth i'r Iaith Gymraeg

Cymryd camau i chwyldroi natur a maint y gefnogaeth a roddir i'r Gymraeg gan Lywodraeth y Cynulliad yng ngoleuni adolygiad y Pwyllgor Diwylliant.

Creative Future – Cymru Greadigol

Sefydlu cronfa newydd "Buddsoddi mewn Cymru Greadigol" fel ffordd o ganolbwyntio ar wireddu ymrwymiadau Cymru Greadigol, hynny drwy'r Cyrff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad ym maes diwylliant, awdurdodau lleol neu'n uniongyrchol gan Lywodraeth y Cynulliad.

Bydd y gronfa yn cael ei threialu'r flwyddyn ariannol hon.

Strategaeth Ddigwyddiadau ar gyfer Cymru

Datblygu Strategaeth Ddigwyddiadau Genedlaethol ar gyfer Cymru i ddatblygu'r enw da sydd eisoes gan Gymru am gynnal digwyddiadau megis Cwpan Rygbi'r Byd, Gwyl Lenyddiaeth y

Gelli ac ati; i sicrhau llwyddiant digwyddiadau yn y dyfodol e.e. Cwpan Ryder 2010; i ystyried pa ddigwyddiadau eraill y gellid gwneud cais ar eu cyfer neu y gellid eu cefnogi ac i sicrhau bod Cymru'n elwa i'r eithaf yn sgil dod â digwyddiadau i Gymru.

Strwythur Strategol ac Ymgynghorol ar gyfer Amgueddfeydd, Llyfrgelloedd ac Archifdai

Gan ddibynnu ar ganlyniad yr ymgynghoriad cyhoeddus, sefydlu'r strwythur strategol ac ymgynghorol newydd ar gyfer amgueddfeydd, llyfrgelloedd ac archifdai.

Coleg Cerdd a Drama Brenhinol Cymru

Datblygu partneriaeth Llywodraeth y Cynulliad gyda Choleg Cerdd a Drama Brenhinol Cymru i wireddu blaenoriaethau Cymru Greadigol ym myd addysg a phroffesiynau'r celfyddydau perfformio.

Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru

Gweithredu cynigion manwl ar gyfer rhoi mwy o gymorth ariannol i gefnogi rhaglenni gwaith yr Ardd Fotaneg Genedlaethol.

Athrofa Chwaraeon Cymru

Ystyried cynigion a ddatblygwyd ar gyfer gwella Athrofa Chwaraeon Cymru.

Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru

Mae'r Comisiwn wedi gwneud cais am gynnydd yn 2003/4 i barhau i ddatblygu ei brosiect TG.

2. Yn dilyn trafodaeth y Pwyllgor ym mis Mehefin ysgrifennodd y Cadeirydd ataf ar 3 Gorffennaf yn cadarnhau'r blaenoriaethau a nodir yn 1 uchod ac yn nodi meysydd y dymuna'r Pwyllgor eu cefnogi, fel a ganlyn:

- Yr Ardd Fotaneg Genedlaethol, gyda'r pwyslais ar weithgareddau gwyddonol ac nid ei botensial fel atyniad i dwristiaid yn unig.
- Cymhorthdal diwylliannol tuag at dâl mynediad ysgolion i fannau diwylliannol sydd mewn dwylo preifat yng Nghymru.
- Mwy o gyfleoedd ar gyfer cymunedau, yn enwedig y rheini mewn ardaloedd difreintiedig, ac i bobl ifanc gymryd rhan mewn digwyddiadau diwylliannol a chwaraeon.
- Mwy o gydweithio gydag awdurdodau lleol.

- Cefnogi prosiectau coffáu/dathlu cymunedol.
- Dosbarthu arian yn gytbwys rhwng y rhanbarthau yng Nghymru.

Roedd y Pwyllgor hefyd am dynnu sylw at gais tebygol am adnoddau ar gyfer chwaraeon yn dilyn ei adolygiad.

3. "**Buddsoddi yn Ein Dyfodol Creadigol" - y Gronfa Ddiwylliannol newydd.**

Rwy'n gwybod bod y Pwyllgor yn rhannu'm gwerthfawrogiad o'r adnodau ychwanegol sydd ar gael ar gyfer y celfyddydau a diwylliant yng Nghymru. Rwy'n falch iawn bod y gyllideb ddrafft ar gyfer 2003/04 - 2005/06 yn parhau i gefnogi'r celfyddydau a diwylliant, gyda chynnydd o 16.5% yn yr arian ar gyfer 2003/04. Mae'r cynnydd hyd yn oed yn fwy ar gyfer y blynyddoedd dilynnol.

Rwyf wedi dechrau ar ffordd newydd ac arloesol o ariannu diwylliant a'r celfyddydau yng Nghymru. Mae'r Gweinidog Cyllid wedi cefnogi fy mwriad, sy'n symleiddio cyllidebau diwylliant Llywodraeth y Cynulliad gan roi hyblygrwydd newydd wrth i ni roi'r mesurau tymor hir i gyflwyno'r blaenoriaethau a nodir yn Creative Future: Cymru Greadigol ar waith: Creative Future – Cymru Greadigol.

Mae'r gronfa newydd yn uno cyllidebau cyfalaf a rhaglenni'r Cyrff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad ym maes diwylliant i greu un gronfa newydd. Bydd £46.8 miliwn yn y gronfa yn 2003/04 a bydd yn codi i £62.3 miliwn yn 2005/06. Golyga hyn y bydd £45.5 miliwn ychwanegol ar gael ar gyfer diwylliant yn ystod y cyfnod o dair blynedd. Nid yw'r cynnydd hwn yn cynnwys cyllid ychwanegol ar gyfer Cyngor Llyfrau Cymru na chyllid i ddarparu'r rhaglenni ar gyfer cynnal Cwpan Ryder yn 2010. Cyfanswm y cynnydd yw £56.3 miliwn dros gyfnod o dair blynedd. Mae hwn yn swm sylweddol i fynd i'r afael gydag arddeliad â'r blaenoriaethau strategol a nodir yn Cymru Greadigol.

Yr iaith Gymraeg fydd fy mhrif flaenoriaeth yn ystod y cyfnod. Ar ôl cyhoeddi "Dyfodol Dwyieithog: Bilingual Future" rwy'n bwriadu buddsoddi dros £16 miliwn o arian newydd o'r Gronfa Ddiwylliant i ddatblygu'r Gymraeg dros y tair blynedd nesaf. Mae hwn yn gynnydd sylweddol a bydd yn sicrhau ein bod yn symud ymlaen gyda'n polisïau.

Gallaf hefyd fynd â'r blaenoriaethau eraill a nodir yn 1 uchod yn eu blaen yn sylweddol ynghyd â llawer o'r blaenoriaethau eraill a nodwyd gan y Pwyllgor yn 2 uchod. Byddaf yn ystyried sut caiff y gronfa ddiwylliant ei dosbarthu dros yr wythnosau nesaf. Caiff y Cyrff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad wybod pa ran fydd ganddynt i'w chwarae i fynd â'r blaenoriaethau yn eu blaen yn eu cylch gorchwyl blynyddol, er y byddaf yn cynnal trafodaethau gyda nhw cyn hynny. Byddaf hefyd yn sicrhau bod y Pwyllgor hwn yn cael gwybod y manylion diweddaraf am hynt y Gronfa Ddiwylliant mewn adroddiadau rheolaidd. Fy mlaenoriaethau yw'r Iaith Gymraeg, chwaraeon a'r celfyddydau.

Er mwyn bod yn hollol glir, dylwn hefyd ddweud bod nifer o brosiectau Diwylliannol arwyddocaol nad ydynt wedi'u nodi yn y Gyllideb ond bod arian ar gael ar eu cyfer trwy Hyblygrwydd Diwedd Blwyddyn. Mae'r rhain yn cynnwys costau cyfalaf adeiladu Canolfan y Mileniwm a grant i Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe, sydd bellach wedi derbyn arian gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri. Rydym hefyd yn gweithio'n agos gydag ymddiriedolwyr yr Ardd Fotaneg Genedlaethol ar y cymal nesaf, y partneriaid sy'n hyrwyddo cais Caerdydd i fod yn Brifddinas Diwylliant 2008; a gyda'r Cyngor Chwaraeon - yng nghyd-destun ei Adolygiad Pum Mlynedd - ar gynlluniau i adnewyddu Athrofa Chwaraeon Cymru Mae'r Gweinidog Cyllid wedi dweud y bydd o bosib yn dod yn ôl at y rhain yn y gyllideb derfynol neu'r gyllideb ategol gwanwyn nesaf yn dibynnu ar y datblygiadau.

Yn olaf, o ran blaenoriaethau'r Pwyllgor y llynedd, hoffwn roi'r diweddaraf i chi ar ddatblygu Sefydliad Theatr Ryngwladol yng Nghymru. Byddwch fel Pwyllgor yn cofio i £25,000 gael ei glustnodi yn ystod y flwyddyn i lunio achos busnes manwl, ac rydych wedi gweld yr adroddiad interim. Ar sail yr adroddiad hwnnw nid oedd gofyn i mi ddarparu mwy o arian eleni, ond rwyf yn disgwyl rhagor o fanylion gan y Sefydliad Theatr Ryngwladol yng Nghymru faes o law ynghyd ag achos busnes llawn a fydd yn caniatáu i mi ystyried potensial y datblygiad hwn yn y tymor hir.